เรื่องสั้นของ รพินทรนาถ ฐากูร

อาหารสมอง

วีรกร ตรีเศศ

ชื่อของ รพินทรนาถ ฐากูร ประกันคุณภาพของงาน เพราะเขาเป็นนักประพันธ์รางวัลโนเบลคนแรกแห่งเอเชีย หนังสือเล่มหนึ่งของเขา "เหมือนหนึ่งนกที่จากรัง" ซึ่งแปลและเรียบเรียงโดยกรุณา-เรืองอุไร กุศลาสัย รวบรวมเรื่องสั้นที่กินใจ มีอยู่เรื่องหนึ่งคือ "มีนู" ที่ผู้เขียนเคยอ่านครั้งหนึ่งเมื่อนานมาแล้ว และบังเอิญไปพบเข้าอีกครั้ง จึงขอนำมาสื่อต่อให้ได้อ่านกัน

รพินทรนาถ ฐากูร เป็นนักคิดนักเขียนคนสำคัญของอินเดีย มีอายุอยู่ระหว่าง พ.ศ.2404-2484 ได้ทิ้งมรดกทางวรรณกรรมไว้ให้ชนรุ่นหลังได้ศึกษาหาความรู้ความเพลิดเพลินอย่างมากมาย ยากที่จะหานักเขียนคนอื่นทาบได้ เขาผลิตเฉพาะบทร้อยกรองกับละครถึง 15,000 บรรทัด และยังมีนวนิยายเรื่องสั้น อัตชีวประวัติ บทความนานาชาติ ฯลฯ อีกไม่ต่ำกว่า 15,000 บรรทัด

ผลงานชิ้นเอกของเขาที่ทำให้ได้รับรางวัลโนเบลก็คือ "คีตาญชลี" กวีนิพนธ์ประเภทกาพย์แสดงความในใจของกวี ปัญญาชนทั่วโลกสนใจงานชิ้นนี้มาก มีผู้แปลเป็นภาษาต่างๆ มากมาย เฉพาะในภาษาเยอรมันเพียงประเทศเดียว "คีตาญชลี" พิมพ์จำหน่ายนับแสนๆ เล่ม

เรื่องสั้น "มีนู" เป็นไปดังนี้ "ลูกคนแรกของเธอถึงแก่ความตาย หลังจากคลอดออกมาเพียงไม่กี่ชั่วโมง ลูกคนที่สองก็มีชีวิตอยู่ได้เพียงขวบเดียวเท่านั้น

เธอยังสาวอยู่ จิตใจของเธอยังเกาะแน่นอยู่กับโลกเช่นเดียวกับผลไม้ดิบที่เกาะติดกับกิ่งไม้ เธอยังรักสิ่งเขียวๆ ในโลกสิ่งเขียวๆ ที่มีลมหายใจของชีวิต

หลังกระท่อมน้อยที่เธออาศัยมีสวนเล็กๆ อยู่สวนหนึ่ง มีนูเฝ้าทะนุบำรุงสวนนี้ด้วยความเอาใจใส่ของแม่ ในขณะที่ไม้เลื้อยที่เธอปลูกเอาไว้กำลังจะผลิดอกออกช่อ ก็พอดีเสียงเรียกร้องจากนครกัลกัตตาได้มาถึงเธอ

ใกล้ๆ บ้านเธอมีสุนัขที่เพื่อนบ้านเลี้ยงไว้อยู่หลายตัว เธอรักใคร่มันมาก มีอยู่ตัวหนึ่งซึ่งเธอรักที่สุด จมูกของมันหัก มีชื่อเรียกกันว่าโภนตา มีนูกำลังทำสายประคำคล้องคอให้มัน แต่เพิ่งทำเสร็จไปได้เพียงครึ่งเดียวเท่านั้น ก็พอดีสามีของเธอมารับตัวเธอไปอยู่ ณ บ้านใหม่ในเมืองกัลกัตตา เจ้าของสุนัขได้ยกโภนตาให้แก่มีนู แต่สามีของเธอไม่ชอบ เขาบอกว่า "สุนัขเป็นเรื่องยุ่ง"

คืนหนึ่ง ในบ้านใหม่ของเธอ มีนูนอนไม่หลับเลย เธอยังคงพลิกตัวไปมาอยู่บนเตียงนอน เมื่อแสงทองของรุ่งอรุณส่องลอดเข้ามาในห้อง มีนูก็ใช้ข้อศอกยันร่างแล้วมองออกไปข้างนอก เธอเห็นต้นจำปาที่ชูกิ่งก้านขึ้นมาจนถึงหน้าต่างของเธอ กำลังออกดอกบานสะพรั่ง พร้อมกับส่งกลิ่นหอมมาถึงเธอคล้ายกับจะปราศรัยกับเธอในเช้าวันนี้ว่า "มีนูจ๋า สบายดีหรือจ๊ะ"

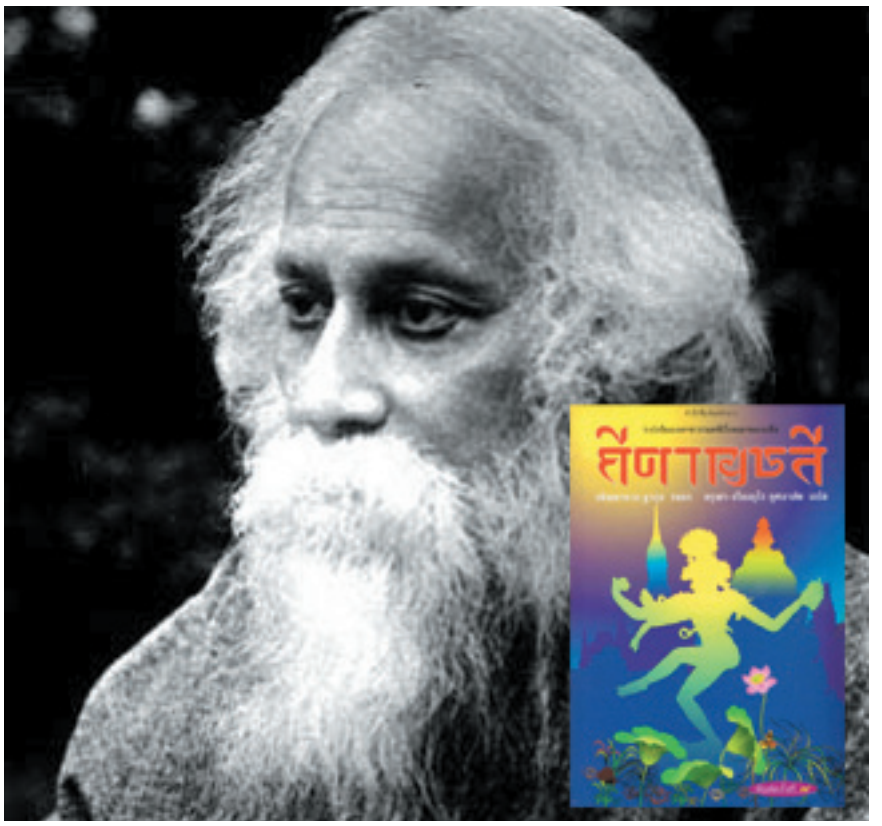

ณ ช่องว่างเล็กๆ ซึ่งคั่นกลางระหว่างบ้านของเธอกับบ้านอีกหลังหนึ่งนั้น ต้นจำปาสูงดังกล่าวกำลังยืนคอยที่จะได้พบกับดวงตะวันอยู่ด้วยความกระหาย ต้นจำปาที่เป็นดั่งลูกผู้ใบ้แห่งแม่ธรรมชาติ ซึ่งได้แต่พิศวงงงงวยเมื่อได้พบว่าเธอตกมาอยู่ในที่ที่ไม่ใช่ของเธอ

มีนูเป็นคนนอนตื่นสาย เมื่อเธอตื่นขึ้นในสองสามชั่วโมงให้หลังแล้วมองไปยังจำปาต้นนั้นอีก ก็ได้พบว่าดอกจำปาได้อันตรธานไปหมดแล้ว

'ดอกจำปาเหล่านั้นหายไปไหนหนอ' เธอรำพึงอยู่ในใจ

มีนูบอกสาวใช้ของเธอให้เอาใจใส่ดูแลจำปาต้นนั้นให้ดี และให้รดน้ำทุกวัน แต่ดอกจำปาก็หาได้ผลิออกมาอีกไม่ หลังจากนั้น ไม่กี่วันมีนูก็รู้สาเหตุว่าอะไรได้เกิดขึ้นแก่จำปาเหล่านั้นทุกๆ เช้า

ในขณะที่อรุโณทัยยังมีสภาพเหมือนดอกบัวที่บานแล้วเพียงครึ่งหนึ่งอยู่ มีนูก็เหลือบไปเห็นพราหมณ์นักบวชผู้หนึ่ง มือถือตะกร้าเดินมายังจำปาต้นนั้นแล้วเขย่าลำต้นอย่างแรง อุปมาดังคนเดินเก็บค่าเช่ามาเก็บเงินอันเป็นส่วนได้ของเขากระนั้น

มีนูบอกกับสาวใช้ของเธอว่า "รีบไปบอกชายคนนั้นให้มาหาฉันหน่อยเถิด"

เมื่อพราหมณ์นักบวชมาถึง มีนูประณมมือขึ้นไหว้แล้วถามว่า "พระคุณเจ้าเจ้าขา พระคุณเจ้าเก็บดอกไม้เหล่านั้นไปเพื่อใครเจ้าคะ"

พราหมณ์ตอบว่า "เพื่อพระผู้เป็นเจ้าของอาตมา"

มีนูตอบว่า "แต่พระคุณเจ้าไม่ทราบหรือเจ้าคะว่าพระผู้เป็นเจ้าได้ประทานดอกไม้เหล่านั้นเป็นของกำนัลให้แก่ดิฉันแล้ว"

"แก่เธอหรือ แม่สาว"

"เจ้าค่ะ แก่ดิฉัน เมื่อเป็นเช่นนี้แล้ว พระผู้เป็นเจ้าจะทรงเรียกสิ่งที่ครั้งหนึ่งพระองค์ทรงประทานให้แก่ผู้อื่นแล้ว กลับคืนไปได้หรือเจ้าคะ?"

พราหมณ์นักบวชเดินออกไปอย่างไม่พอใจ

รุ่งขึ้นเช้าวันต่อมา เมื่อพราหมณ์เริ่มเขย่าจำปาต้นนั้นอีก มีนูก็เรียกสาวใช้เข้าไปหา และพูดขึ้นด้วยน้ำตานองหน้าว่า "ฉันทนดูการกระทำเช่นนี้ไม่ไหว ฉันไม่ขอนอนในห้องนี้อีกต่อไปอีกละ"

เตียงนอนของมีนูได้ถูกย้ายไปยังอีกห้องหนึ่งถัดไป หน้าต่างห้องนั้นอยู่ตรงข้ามกับคฤหาสน์อันโอ่อ่าของตระกูลรวย เจาธุรี

วันหนึ่ง มีนูพูดกับสามีของเธอว่า "ดูซิคะ เด็กคนนั้นช่างน่ารักจริงๆ! ฉันอยากจะได้แกมาอุ้มบนตักสักครู่หนึ่ง..."

สามีของเธอตอบว่า "เขาเป็นคนร่ำรวย ธุระอะไรเขาจะยอมให้ลูกของเขาเข้ามาในบ้านของเสมียนจนๆ อย่างเรา?"

มีนูท้วงว่า "เธออย่าพูดเหลวไหลเช่นนั้นสิคะ เรื่องความมีความจนไปเกี่ยวข้องอะไรกับทารกด้วยเล่า สำหรับทารกแล้ว ตักของหญิงทุกคนย่อมมีค่าเท่ากับราชบัลลังก์ด้วยกันทั้งนั้นแหละ"

สามีลุกออกไปข้างนอก สักครู่หนึ่งเขาก็กลับเข้ามาแล้วพูดว่า "เพียงแต่มองดูฉัน เขายังไม่มองเลย"

รุ่งขึ้น มีนูเรียกสาวใช้เข้าไปหาแล้วพูดว่า "โน่นแน่ะ! ดูหนูน้อยสิ แกกำลังเล่นของแกง่วนอยู่คนเดียวในสวน เธอจงรีบวิ่งไปแล้วเอาขนมนี้ให้แกกินนะ"

ตกตอนเย็น สามีของมีนูกลับมาบ้านด้วยใบหน้าที่บูดบึ้ง

"เขาโกรธเราอย่างเอาเป็นเอาตายทีเดียว"

"เรื่องอะไรกันเล่าคะ"

"เขาเตือนว่า ถ้าหากคนใช้ของเราเข้าไปในสวนเขาอีกละก็ เขาจะเรียกตำรวจจับ"

นัยน์ตาของมีนูเปี่ยมไปด้วยน้ำตา "ฉันรู้แล้ว ฉันรู้แล้ว" เธอกล่าวขึ้นพร้อมกับสะอื้น "ฉันเห็นเขาแย่งขนมไปจากมือหนูน้อย แล้วยังแถมตบหน้าแกอีกฉาดหนึ่งด้วย ฉันต้องตายแน่ขืนอยู่ที่นี่ต่อไป ช่วยพาฉันไปอยู่ที่อื่นเถิด"●

น้ำจิ้มอาหารสมอง

Men, in teaching others, learn themselves.

ในการสอนคนอื่นของมนุษย์นั้นก็ได้เรียนรู้ไปด้วย

(Thomas Lodge นักเขียนและนักเขียนบทละครอังกฤษที่มีชื่อเสียง ค.ศ.1558-1625)

เครื่องเคียงอาหารสมอง

Oxford Dictionary ได้เพิ่มคำศัพท์ภาษาอังกฤษใหม่อีก 2,000 คำ ในการตีพิมพ์เมื่อกลางเดือนสิงหาคม 2010

ตัวอย่างของคำศัพท์ใหม่ก็ ได้แก่ (1) tweet up มาจาก tweet + meet up หมายถึงการนัดพบซึ่งดำเนินการโดยการใช้ twitter (2) de-friend หมายถึงการเอาบางคนออกจากรายชื่อของเพื่อน (3) chillax หมายถึงบอกใครสักคนให้เย็นลง (chill) และผ่อนคลาย (relax) ในเวลาเดียวกัน

(4) paywall หมายถึงกีดกันการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อให้เนื้อหาเข้าถึงเฉพาะคนที่จ่ายเงินเป็นสมาชิกเท่านั้น (5) net book หมายถึง notebook (คอมพิวเตอร์) ขนาดเล็ก (6) vuvuzela คนที่ได้ยินเสียงน่ารำคาญตอนฟุตบอลโลกครั้งที่แล้วคงจำได้ ก็คือแตรที่ชาวพื้นเมืองในแอฟริกาใต้ใช้

มีอยู่ 3 คำที่หลุดไปจาก 2,000 คำนี้ คือ (1) wurfing (นั่ง surf internet ในที่ทำงาน (2) earworm ทำนองเพลงที่ได้ฟังกันจนติดหูและดูเหมือนจะติดอยู่ในหัว (3) nonversation คือการสนทนา (conversation) ที่ไร้คุณค่า